

Nadawca:

Adresat:

Sz. P. Minister Edukacji Narodowej **Barbara Anna Nowacka**
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. Jana Chrystiana Szucha 25
00-918 Warszawa

*W przypadku publikacji petycji żądam
ukrycia wszystkich danych osobowych,
jak i odrębnego podpisu.*

Miejscowość i data: [redacted] dn. 1 kwietnia 2025r.

PETYCJA

**w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 22 marca 2024 r. w
przedmiocie zasad oceniania dobrowolnych prac domowych w klasach
IV-VIII szkół podstawowych**

Szanowna Pani Minister,

zwracam się do Pani w celu doprecyzowania i poprawienia zasad oceniania nieobowiązkowych prac domowych w klasach IV-VIII szkół podstawowych.

Działając na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483, z późn. zm.) oraz w związku z art. 2 ust. 1 oraz art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2018 poz. 870),

niniejszym składam petycję w interesie publicznym, w szczególności w interesie uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych,

zmierzającą do zmiany przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 2572).

RPW/23202/2025 P
Data: 2025-04-14

Przedmiot petycji

Wnoszę o zmianę treści § 12a ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 2572),

zmienionego przez rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych z dnia 22 marca 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 438), w taki sposób, aby umożliwić wystawianie ocen z dobrowolnych pisemnych lub praktyczno-technicznych prac domowych zadawanych uczniom klas IV-VIII szkół podstawowych, pod warunkiem uzyskania wyraźnej zgody ucznia na ocenę za taką pracę.

Stan prawny i potrzeba zmiany

Zgodnie z nowo obowiązującym § 12a ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia z dnia 22 lutego 2019 r., w klasach IV-VIII szkół podstawowych nauczyciel może zadać uczniowi pisemną lub praktyczno-techniczną pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, z zastrzeżeniem, że **praca ta nie jest obowiązkowa i nie podlega ocenie**.

Przepis ten, wprowadzony w celu odciążenia uczniów i podkreślenia dobrowolnego charakteru takich zadań, nie uwzględnia jednak sytuacji, w których uczeń, podejmując dodatkowy wysiłek, mógłby zostać za niego nagrodzony w postaci oceny.

Proponowana zmiana zakłada, że ocenianie dobrowolnych prac domowych byłoby możliwe **wyłącznie za zgodą ucznia**, co pozwoliłoby na docenienie jego zaangażowania w sytuacji prawidłowego wykonania zadania, a jednocześnie zabezpieczyłoby przed ryzykiem obniżenia średniej ocen w przypadku niewłaściwego wykonania pracy.

W sytuacji, gdy wykonanie pracy domowej odbiegałoby od oczekiwań, uczeń powinien mieć możliwość rezygnacji z oceny, co pozwoli uniknąć frustracji.

Podstawa prawna żądania zmiany § 12a

1. **Art. 44zb ust. 5 ustawy o systemie oświaty** (Dz.U. 2022 poz. 2230, z późn. zm.)
Przepis ten upoważnia Ministra Edukacji do wydawania rozporządzeń określających szczegółowe zasady oceniania uczniów, co stanowi podstawę do wprowadzenia proponowanej modyfikacji § 12a rozporządzenia.

Argumenty uzasadniające zmianę

1. **Motywacja do podejmowania dodatkowego wysiłku**
Uczeń, podejmując inicjatywę wykonania dobrowolnej pracy domowej, powinien mieć możliwość otrzymania za nią oceny, o ile praca ta zostanie wykonana rzetelnie. Taki mechanizm stanowiłby nagrodę za zaangażowanie i zachęcałby do dalszej nauki, co jest zgodne z celem wszechstronnego rozwoju ucznia, wpłynęłoby to również pozytywnie na jego zdrowie psychiczne. Obecny brak możliwości oceniania pozbawia uczniów szansy na

docenienie ich wysiłku, nawet jeśli praca jest wykonana na wysokim poziomie, co ma czynnik demotywujący.

2. Ochrona przed niepożądanymi konsekwencjami

W przypadku błędnego wykonania pracy, uczeń mógłby zrezygnować z jej ocenienia, co chroniłoby go przed obniżeniem średniej ocen. Należałoby wskazać, iż **najpierw nauczyciel powinien poinformować ucznia o proponowanej przez niego ocenie.**

3. Indywidualizacja procesu oceniania

Wprowadzenie zgody ucznia na wystawienie oceny za dodatkową pracę domową pozwala dostosować zasady oceniania do jego potrzeb i możliwości. Uczeń mógłby świadomie decydować o tym, czy jego dodatkowy wysiłek zostanie oceniony, co wspiera rozwój odpowiedzialności i samodzielności, niektórzy uczniowie czują się usatysfakcjonowani oceną dobrą a inni oceną bardzo dobrą.

4. Spójność z zasadą dobrowolności

Skoro prace domowe w klasach IV-VIII są dobrowolne, również ich ocenianie powinno mieć charakter fakultatywny. Możliwość wyboru przez ucznia, czy praca ma być oceniona, stanowi logiczne rozwinięcie tej zasady, wprowadzonej w rozporządzeniu z dnia 22 marca 2024 r.

5. Promowanie odpowiedzialności i świadomych wyborów

Decyzja ucznia o zgłoszeniu pracy do oceny uczylałaby ich podejmowania świadomych wyborów i ponoszenia odpowiedzialności za swoje działania edukacyjne. Zważywszy na ułatwienia dla nauczycieli można by przyjąć, że tej decyzji nie można cofnąć, jednak musi być ona wyraźna i zdecydowana.

6. Spójność przepisów

Projektowana zmiana ma na celu zapewnienie spójności między ustawą o systemie oświaty a rozporządzeniem w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Kolejną istotną kwestią jest to, iż można by uznać, że w obu tych przypadkach uczeń otrzymałby np. podwyższenie oceny za zachowanie lub pochwałę, lecz tu napotykamy trzy nieścisłości, mianowicie:

- W art. 44b ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425) zostało napisane, że oceniane są osiągnięcia edukacyjne, które zdefiniowane są w ust. 3, co oznacza, że dodatkowe prace domowe są osiągnięciami edukacyjnymi, ponieważ jest to rozpoznawanie „poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności”.

Dalej z ust. 4, wynika że takie prace domowe nie mogą być oceniane jako część zachowania, gdyż nie wpisują się w jego definicję. Popiera to również § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dn. 22 lut 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych - Dz.U. 2023 poz. 2572, który stwierdza, że prace dodatkowe nie są zachowaniem, więc nie mogą na nie wpłynąć.

Następnie w ust. 5 jest napisane, że **osiągnięcia edukacyjne bazują na przepisach wewnątrzszkolnych** (jak wynika z ust. 10 przepisy wewnątrzszkolne zawarte są w statucie danej placówki), jednak koliduje to z omawianym § 12a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2023 poz. 2572).

Z tego mogło by wynikać, że **omawiany paragraf 12a nie obowiązywałby**. Zgodnie z art. 92 konstytucji RP rozporządzenie jest mniej ważne niż ustawa, w przypadku rozbieżności obowiązuje przepis z ustawy. Dlatego to również należałoby zmodyfikować, aby stworzyć spójną i logiczną całość.

Uprzejmie proszę Szanowną Panią Minister o ustosunkowanie się do tego.

- Po drugie nie ma jednoznacznej definicji pracy domowej, czy np. za pracę domową uznaje się zrobienie pewnych zadań, ale w przypadku jeżeli nauczyciel o to nie prosił, odrobienie lekcji z powodu nieobecności, niedokończenie prac zaczętych na lekcji (częsty przypadek, kiedy to nauczyciel na ostatnie chwile lekcji zaplanują wiele zadań i potem każe dokończyć je w domu), zaśpiewanie piosenki, którą uczeń miał się nauczyć w domu, przygotowanie prezentacji multimedialnej, wyrecytowanie wiersza i inne.
- Nie ma sensu zarówno jak i za dobrze wykonane zadanie, jak i źle wykonane stawiać „to samo”. W przypadku gdy dwóch uczniów zrobiłoby zadanie dodatkowe, jeden dobrze a drugi źle, to uczeń który poprawnie wykonał zadanie otrzymałby identyczną nagrodę jak i ten uczeń który zadanie zrobił, źle albo w sposób niedbały.

Uważam jednak, że ocena jest dużo bardziej motywująca niż pochwała, w niektórych przypadkach po pewnym czasie nauczyciele mogli by stopniowo o niej zapominać. W przypadku oceny liczyła by się ona do średniej.

Warto też przeanalizować status tzw. plusów które nauczyciele stawiają jako „tymczasową ocenę”, z której następnie np. po uzbieraniu pięciu zostanie wystawiona ocena bardzo dobra lub celująca za aktywność, takie rozwiązanie było by najlepsze jednak mało precyzyjne i niezdefiniowane prawnie. Również w statucie szkoły lub PZO powinno być napisane za co takie plusy są przydzielane.

Końcowo stwierdzam jednak, że w świetle przedstawionych argumentów **ocena będzie najlepszym wyjściem dla dobra ucznia**.

Następną sprawą do ustalenia jest w co w przypadku gdy uczeń się nie zdecyduje. Można by założyć, że nie jest pewny co do tej oceny więc nauczyciel jej w takim przypadku nie wpisuje. Jednak trzeba by również ustalić do kiedy ma taką informację podjąć. Można by przyjąć aby było to do końca danej lekcji.

Zaleciłbym opublikowanie tych informacji na przykład na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej <https://www.gov.pl/web/edukacja>, w celu doedukowania uczniów i nauczycieli w sprawie nowych przepisów.

Proces wystawiania oceny z proponowanym rozwiązaniem

1. Nauczyciel informuje uczniów o dodatkowym zadaniu domowym, określając termin i sposób wykonania oraz kryteria oceny.
2. Kiedy uczniowie przyniosą swoje prace, nauczyciel je wstępnie ocenia, następnie przekazuje uczniom proponowaną przez niego ocenę.
3. Uczeń decyduje czy taka ocena go satysfakcjonuje i czy nauczyciel ma ją oficjalnie wystawić. Decyzja ucznia musi być stanowcza i pewna, jest wiążąca dla nauczyciela. W przypadku gdy uczeń się nie zdecyduje można by założyć, że tej oceny nie chce.

Warto również zastrzec, że zadania usprawniające motorykę małą powinny być obowiązkowe. Tego typu zadania dobrze wpływają na rozwój poznawczy, sprawność manualną, kontrolowanie samego siebie oraz na skupienie i wyciszenie.

Przykłady ilustrujące potrzebę zmiany

1. Przykład pozytywny

Uczeń klasy VII wykonuje z własnej inicjatywy dodatkową pracę domową z matematyki, rozwiązując zestaw trudnych zadań. Praca jest wykonana poprawnie, a uczeń chce poprawić swoją średnią ocen z tego przedmiotu. W obecnym stanie prawnym nie może otrzymać oceny za ten wysiłek. Proponowana zmiana umożliwiłaby mu zgłoszenie pracy do oceny, co nagrodziłoby jego zaangażowanie i podniosło średnią.

2. Przykład negatywny

Uczeń klasy V podejmuje się wykonania dobrowolnej pracy domowej z języka polskiego, ale popełnia w niej liczne błędy. W systemie obowiązkowego oceniania otrzymałby niską ocenę, co obniżyłoby jego średnią, mimo że praca była dobrowolna i poświęcił na nią swój czas. W proponowanym rozwiązaniu mógłby zrezygnować z oceniania, unikając negatywnych konsekwencji i zachowując motywację do dalszej nauki.

W obu tych przypadkach nowy system zadziałałby bardzo dobrze, jest on uniwersalny dzięki czemu każdy uczeń będzie zadowolony.

Przy obecnym systemie i tych samych przykładach mogłaby wynikać pewna niesprawiedliwość wobec uczniów.

Proponowana treść zmiany

Wnoszę o zmianę brzmienia § 12a ust. 1 pkt 2 rozporządzenia na następujące:

§ 12a.

1. W ramach oceniania bieżącego z zajęć edukacyjnych w szkole podstawowej:

1) w klasach I–III nauczyciel nie zadaje uczniowi:

a) pisemnych prac domowych, z wyjątkiem ćwiczeń usprawniających motorykę małą,

b) praktyczno-technicznych prac domowych

– do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych;

2) w klasach IV–VIII nauczyciel może zadać uczniowi pisemną lub praktyczno-techniczną pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, z tym że nie jest ona obowiązkowa dla ucznia. ~~i nie ustala się z niej oceny.~~

a) w przypadku wykonania przez ucznia pracy pisemnej lub praktyczno-technicznej nauczyciel proponuje uczniowi ocenę za tę pracę. Po uzyskaniu wyraźnej i zdecydowanej zgody ucznia na takową ocenę nauczyciel zobowiązany jest ją wpisać.

b) jeżeli uczeń nie zgodzi się na proponowaną ocenę, nauczyciel jej nie wpisuje.

c) w przypadku braku decyzji ze strony ucznia stosuje się lit. b.

2. Ćwiczenia usprawniające motorykę małą, ~~o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a,~~ w obu punktach **ust. 1** są obowiązkowe dla ucznia i nauczyciel może ustalić z nich ocenę, **bez zgody ucznia.**

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nauczyciel sprawdza wykonaną przez ucznia pisemną lub praktyczno-techniczną pracę domową i przekazuje mu informację, o której mowa w § 12 oraz **podaje proponowaną przez niego ocenę do akceptacji przez ucznia.**

Dodatkowo, proponuję uzupełnienie art. 44b ust. 5 o brzmienie:

Art. 44b [...]

5. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych i zachowania ucznia odbywa się w ramach oceniania wewnątrzszkolnego, **chyba, że rozporządzenie lub ustawa stanowi inaczej, które ma ono na celu:**

1) informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz o postępach w tym zakresie;

[...]

Oczywiście chciałbym tu przedstawić jedynie moją propozycję dostosowania tych przepisów, zaopiniowanie i analizę prawną pozostawiam w geście Ministerstwa Edukacji Narodowej i innych instytucji państwowych. W proponowanej treści do zmiany nie poruszyłem tematu, do kiedy miałaby zostać podana ta informacja przez ucznia oraz definicji pracy domowej, to również pozostawiam w geście Ministerstwa.

Zaleciłbym konsultację prawniczą, w szczególności przypadku nieścisłości omawianych rozporządzenia i ustawy.

Podsumowanie

Wprowadzenie proponowanej zmiany w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. zapewni indywidualizację procesu oceniania oraz zabezpieczy przed niepożądanymi konsekwencjami w przypadku błędnego wykonania pracy. Zmiana ta jest zgodna z duchem polskiego systemu oświaty. Obecne zasady oceniania prac domowych naruszają nieco dobro osobiste uczniów, system taki powinien zostać jak najszybciej zmieniony. Szkoła jako instytucja publiczna powinna traktować wszystkich sprawiedliwie. Dzięki temu uczniowie kształtowałoby logiczno-strategiczne myślenie, oceniając opłacalność przyjęcia oceny proponowanej przez nauczyciela.

Chciałbym również podkreślić, że ten **pomysł został pozytywnie oceniony przez nauczycieli szkoły podstawowej w Bydgoszczy.**

W związku z powyższym, uprzejmie proszę o pozytywne rozpatrzenie niniejszej petycji i podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia wskazanych zmian w omawianym rozporządzeniu.

W przypadku publikacji niniejszej petycji żądam usunięcia wszystkich pozostałych na niej danych osobowych (w nagłówku: imię, nazwisko, adres zamieszkania na końcu: imię, nazwisko, odręczny podpis).

Z wyrazami szacunku,

(dokumenta podpisano odręcznie)